

Tjänsteutlåtande

Socialförvaltningen

Till Socialnämnden

Datum 2018-09-24
Dnr SN 2018/0067

Socialnämndens Budget 2019 med plan 2020-2021

Beslutsförslag

Socialnämndens beslut

1. Godkänna budget 2019, plan 2020 – 2021.
2. Överlämna budget 2019, plan 2020 - 2021 till Kommunstyrelsen

Sammanfattning

Kommunfullmäktige har fastställt Socialnämndens preliminära budgetram till 87 000 tkr för år 2019. Det innebär en sänkt ram för nettokostnader med 1 600 tkr jämfört med budget 2018. Index med 2 % uppgår till 1 774 tkr. Detta innebär att besparing motsvarande 3 374 tkr behöver genomföras 2019 för att få en budget i balans.

Bilagor

Budget 2019, plan 2020-2021 daterad 2018-09-24

Leif Söderholm
tf. Socialdirektör

Christer Hansson
Controller

Expedieras

Kommunstyrelsen

Förslag till

Budget 2019, plan 2020- 2021

Socialnämnden

Ordförande: Christina Funhammar

Förvaltningschef: Susanna Kiesel

Datum: 2018-09-24

Innehållsförteckning

Innehållsförteckning.....	2
Ekonomisk sammanställning.....	3
Mål- och resultatstyrning.....	3
1. Professionell service av högsta kvalitet och ett gott bemötande.....	4
2. Ekonomi i balans	5
3. Bästa skolkommun i länet.....	6
4. Högsta kvalitet på omsorg för äldre och personer med funktionsnedsättning.....	6
5. Trygg miljö.....	7
6. Långsiktigt hållbart samhälle	8
7. Stark och balanserad tillväxt som är ekologiskt, socialt och ekonomiskt hållbar	8
Strategiska styrtalet	10
Plan för konkurrensprövning	10
Program för uppföljning och insyn	10
Digitaliseringsplan.....	11
Lokaler	11
Skattor och avgifter	12
Riktade bidrag	12
Internkontrollplan	12
Förändringar i förhållande till budget 2018.....	13
Utveckling och förändring	13
Bostäder till nyanlända	13
Orosanmälningar för barn ökar	14
Nytt lagförslag om ungdomstillsyn.....	15
Socialtjänstlagen ses över.....	15
Investeringar.....	15
Bilagor	16

Ekonomisk sammanställning

EKONOMISK SAMMANFATTNING, tkr				
Drift	Budget 2018	Budget 2019	Plan 2020 exkl. prisutv.	Plan 2021 exkl. prisutv.
Verksamhetens intäkter	63 050	64 300	65 586	66 898
Avgifter	428	437	446	455
Övriga intäkter	62 622	63 863	65 140	66 443
Verksamhetens kostnader	-151 650	-151 300	-154 326	-157 413
Personalkostnader	-53 496	-54 566	-55 657	-56 770
Lokalkostnader	-8 976	-9 155	-9 338	-9 525
Kapitalkostnader	0	0	0	0
Köp av verksamhet	-53 290	-52 972	-54 031	-55 112
Övriga kostnader	-35 887	-34 607	-35 299	-36 005
Nettokostnad	-88 600	-87 000	-88 740	-90 515
Nettoinvesteringar	0	0	0	0

Verksamhetsområden	Budget 2019			Förändring 2018-2019	Netto i %
	Kostnad	Intäkt	Netto		
Nämnd och ledningsstab	-13 637	0	-13 637	125	0,9%
Barn och ungdom	-28 087	789	-27 298	-46	-0,2%
Familjerätt och rekrytering	-5 048	0	-5 048	293	5,8%
Stöd och behandling	-7 023	190	-6 833	-134	-2,0%
Vuxenstöd	-12 279	922	-11 357	268	2,4%
Ekonomiskt bistånd	-28 444	5 617	-22 827	1 096	4,8%
Flyktingenheten	-56 782	56 782	0	0	n/a
Sammanlagt	-151 300	64 300	-87 000	1 600	5%

Kommunfullmäktige har fastställt Socialnämndens preliminära budgetram till 87 000 tkr för år 2019. Det innebär en sänkt ram för nettokostnader med 1 600 tkr jämfört med budget 2018. Index med 2 % uppgår till 1 774 tkr. Detta innebär att besparing motsvarande 3 374 tkr behöver genomföras 2019 för att få en budget i balans.

Mål- och resultatstyrning

Socialnämnden fullgör kommunens uppgifter enligt socialtjänstlagen och vad som i lag sägs om socialnämnd utom omsorgen för äldre människor och människor med fysiska och psykiska funktionsnedsättningar (ur Socialnämndens reglemente).

Socialnämndens verksamhet består av fyra enheter; stöd till barn och unga, familjerätt och familjehem, ekonomiskt bistånd och stöd och behandling. Därtill finns de förvaltningsövergripande enheterna administrativt stöd och service och staben. Kommunens barnombud ingår också i Socialnämndens verksamhet.

Kommunfullmäktiges sju inriktningsmål anger en förväntad effekt på lång sikt. Varje nämnd har ett, inom ramen för sitt specifika ansvarsområde, formulerat resultatmål kopplat till vart och ett av fullmäktiges inriktningsmål. Resultatmålen omfattar endast delar av nämndens verksamhet och är områden nämnden valt att sätta fokus på under 2019. Utifrån uppsatta resultatmål skriver respektive enhet en verksamhetsplan för sitt arbete under året.

Nedan följer en redovisning av hur Socialnämnden planerar att bidra till måluppfyllelse av Kommunfullmäktiges inriktningsmål.

I. Professionell service av högsta kvalitet och ett gott bemötande

Nöjdhet med service och bemötande ska öka

(Se Bilaga A)

Det finns flera anledningar till att man som kommuninvånare kan komma i kontakt med socialtjänsten. Det kan handla om ett tillfälligt ekonomiskt stöd för sin försörjning, ett behov av stöd i sitt föräldraskap eller hjälp att komma ur ett missbruk. Eller så är man anhörig till någon som har behov av socialtjänstens stöd. Oavsett i vilken situation man möter socialtjänsten är Socialnämndens ambition att alla ska uppleva ett gott bemötande av professionell personal. I SKLs brukarundersökning 2017 uppgav 89 % av de svarande att de var nöjda med kommunens socialtjänst (individ- och familjeomsorgen). Trots att resultatet får anses visa på hög grad av nöjdhet är nämndens målsättning för 2019 är att andelen nöjda ska öka ytterligare.

För att nå målet ämnar nämnden fortsätta sitt arbete med att öka tillgängligheten för dem som behöver komma i kontakt med socialtjänsten. Under året har en mottagningsgrupp inrättats inom enheten för stöd till barn och unga. Detta för att möta ökningen av antalet orosanmälningar. Med en mottagningsgrupp har förvaltningen skapat ”en väg in” för både privatpersoner och samverkanspartners såsom skolan och polisen. För att ytterligare utveckla tillgängligheten planerar enheten att under 2019 införa möjligheten att anmäla oro för att ett barn far illa digitalt genom en e-tjänst. Utveckling av e-tjänster kommer även att ske inom andra områden, som t.ex. mötesbokningar med syfte att kommuninvånarna ska uppleva att det är enkelt att komma i kontakt med socialtjänsten.

Det är nämndens mening att det är medarbetarnas kompetens, engagemang och kontinuitet som är av avgörande betydelse för att kontakten med socialförvaltningen ska upplevas positivt och för att verksamheten ska präglas av hög kvalitet. Ett prioriterat område är därför att

tillsammans skapa en god arbetsmiljö, goda möjligheter till kompetensutveckling och ett stöd i det dagliga arbetet. Det personalutvecklingsprogram för kompetensutveckling som tagits fram kommer att fortsätta fyllas med innehåll. Möjligheten till mobilt arbete infördes under 2018 och det arbetet kommer att vidareutvecklas under 2019.

Målet för personalomsättningen är fortsatt 12 % för 2019. Under 2016 var omsättningen 30 % och sjönk till 13,7% 2017. Det visar att arbetet med att bibehålla personalen varit framgångsrikt.

Kommuninvånarnas och brukarnas upplevelse av förvaltningens service och bemötande kommer att mätas och följas upp med hjälp av SCBs medborgarundersökning och SKLs brukarundersökning.

2. Ekonomi i balans

Nämnden ska redovisa en budget i balans vid bokslut

(Se Bilaga A)

En stabil ekonomi är en förutsättning för att kunna bedriva ett långsiktigt arbete. För nämndens verksamheter innebär det till exempel att, när det utifrån individens behov är lämpligt, erbjuda insatser på hemmaplan. Den formen av insatser är ofta mer kostnadseffektiva då individen fortfarande kan bo kvar i sin hemmiljö. Öppenvård för personer med missbruksproblematik är en väl fungerande verksamhet idag där flera olika behandlingsprogram erbjuds. Även familjemottagningen arbetar med att utveckla metoder för att möta familjer med olika behov av stöd.

Effektiva arbetsprocesser utgör också en viktig del i strävan att hålla budget. Genom tydlig ansvarsfördelning och strukturerad samverkan mellan enheterna skapas förutsättningar för ett effektivt arbete. Under 2018 infördes Stratsys, ett IT-baserat systematiskt stöd för verksamhetsplanering och budget. Planen för 2019 är att fortsätta arbetet med implementering av Stratsys. Detta förväntas leda till en tydligare, och kontinuerlig uppföljning, av nämndens måluppfyllelse och därmed möjlighet till utveckling av verksamheten.

Måluppfyllelse kommer att mätas genom månatlig uppföljning av avvikelser från budget. Vid en eventuell avvikelse kommer en plan att tas fram för åtgärd.

3. Bästa skolkommun i länet

Antalet barn med problematisk skolfrånvaro ska minska

(Se Bilaga A)

Utbildning ska, enligt skollagen, ges med hänsyn till barns olika behov och förutsättningar. Trots detta finns det barn som inte ges möjlighet till en fungerande skolgång. Orsakerna kan vara många och varje barns situation är unik. Frånvaron kan bero på skolan som arbetsmiljö men också på barnets sociala situation och hur barnet mår. Därför krävs ofta en nära samverkan mellan familj, skola och samhällets olika stödsystem; såsom psykiatri, habiliteringen och socialtjänst, för att kunna ge rätt stöd.

Sedan 2018 pågår ett tvåårigt samverkansprojekt mellan Skolnämnden, Vård- och omsorgsnämnden och Socialnämnden med syfte att utveckla metoder för att på bästa sätt ge stöd åt de familjer vars barn har en problematisk skolfrånvaro. Projektet finansieras till viss del genom statliga medel inom ramen för Uppdrag psykisk hälsa.

Projektet förväntas resultera i en modell för samverkan mellan vårdnadshavarna, skola, socialtjänst och andra berörda aktörer för barn med problematisk skolfrånvaro och social utsatthet. Syftet med modellen är att etablera ett arbetssätt med berörda parter som är hållbart över tid. På längre sikt är den förväntade effekten att antalet elever med problematisk skolfrånvaro ska minska. Bland de elever som fortfarande har problematisk frånvaro förväntas effekten bli en ökad närvaro i skolan.

Projektet kommer att utvärderas genom att följa upp de barn som beviljats insatser inom ramen för projektet. Målsättningen är att minst 60 % av barnen ska visa på ökad skolnärvaro efter insatsens avslut.

4. Högsta kvalitet på omsorg för äldre och personer med funktionsnedsättning

Äldre personer med missbruk ska genom socialtjänstens insatser uppleva en ökad livskvalité

(Se Bilaga A)

Äldre personer som har erfarenhet av ett ibland långvarigt missbruk kan ha ett omfattande behov av omsorg i sin vardag. En utredning som gjordes av förvaltningen 2015 påvisade ett generellt behov av ett mer anpassat stöd för målgruppen. Utifrån dessa slutsatser infördes en ny insats; boendecoach. Insatsen präglas av hög kompetens om de förutsättningar som gäller för målgruppen och en hög grad av flexibilitet för att kunna möta de situationer som kan uppstå kring en äldre person med ett missbruk. Insatsen innebär också att behovet av heldygnsoomsorg vid HVB kan minska, vilket ger lägre kostnader för Socialnämnden.

Socialnämndens mål för 2019 är att ytterligare utveckla stödet kring målgruppen med syfte att i hemmiljö bidra till en bättre livskvalité. Att kunna erbjuda sysselsättning i samverkan med produktionsförvaltningens sysselsättningsverksamhet har fallit väl ut och den samverkan kommer att utvecklas under 2019. Idag uppskattas behovet av sysselsättning inom målgruppen äldre med missbruk omfatta 6-8 personer. Övriga satsningar för att öka livskvalitén är att stärka samverkan med landstinget. Det kommer att ske genom en utveckling av arbetet med samordnade individuella planer (SIP). En nära samverkan mellan socialtjänst och landsting, med en tydlig ansvarsfördelning, förväntas bidra till att den enskilda upplever ett bra stöd.

För att mäta måluppfyllelse kommer personer som är 65 år eller äldre och som erbjudits insatser att få svara på en enkät med frågor om upplevd livskvalité. Vidare kommer analyser av omfattningen av extern heldygnsomsorg för målgruppen att genomföras.

5. Trygg miljö

Våldsutsatta personer och barn som utsatts för eller bevittnat våld i nära relationer ska erbjudas hjälp och stöd

(Se Bilaga A)

Våld förekommer i alla delar av samhället och tar sig olika uttryck. Det våld som utövas mellan personer som har, eller har haft, en relation benämns *våld i nära relation*. Våldets uttryck kan vara fysiskt, sexuellt eller psykiskt men också inbegripa försummelse. Det handlar ofta om kvinnor som utsätts av en partner eller före detta partner. Det kan också handla om barn som lever i familjer där våld förekommer och som själva blir utsatta för våld eller som bevittnar hur en förälder eller ett syskon blir utsatt.

Studier visar att det finns en stark koppling mellan våldsutsatthet och fysisk och psykisk ohälsa. Vidare vet vi att våldet kan få både sociala och ekonomiska konsekvenser för den som utsätts. Om barn lever med våld kan det påverka barnets psykologiska, fysiologiska och sociala utveckling. Socialnämnden har, enligt socialtjänstlagen, ett ansvar för att ge stöd och hjälp till den som utsätts för ett brott. När det gäller kvinnor som utsätts för våld i nära relationer, liksom barn, betonas nämndens ansvar särskilt i samma lag.

För att kunna erbjuda hjälp och stöd måste våldet synliggöras. Ett sätt är att rutinmässigt fråga dem som besöker socialtjänsten, oavsett ärende, om erfarenheter av våld. Under 2019 kommer medarbetare att utbildas i att ställa frågor om våld utifrån FREDÅ, en standardiserad metod rekommenderad av Socialstyrelsen. En plan för utbildning och implementering av metoden kommer att tas fram av förvaltningens arbetsgrupp för våld i nära relationer. Planen kommer att ingå i förvaltningens personalutvecklingsplan.

De vanligaste insatserna som erbjuds en våldsutsatt vuxen är skyddat boende, eller annat tillfälligt boende, och samtalsstöd genom ATV (Alternativ til Vold). Under 2019 kommer insatserna att utvärderas och nya kan komma att utvecklas.

Måluppfyllelse kommer att mätas genom att intervjua våldsutsatta vuxna om hur de upplevde det stöd de fått och huruvida deras situation blivit tryggare efter insatsen. Även det stöd som erbjuds familjer med barn kommer att följas upp. Målsättningen är att samtliga familjer som, efter utredning, erbjuds en insats på grund av våld i familjen ska välja att fullfölja denna.

6. Långsiktigt hållbart samhälle

Socialnämndens verksamhet ska drivas på ett för miljön hållbart sätt (Se Bilaga A)

Socialnämndens verksamhet utgörs dels av personal inom förvaltningen och dels av tjänster köpta av externa utförare. För att minska den miljöpåverkan som sker inom förvaltningen är nämndens ambition att minska antalet resor till förmån för digitala möten. För att uppnå detta krävs både en satsning på digital utveckling och utvecklandet av nya arbetssätt.

Genom att i upphandling ställa krav som syftar till att minska en negativ miljöpåverkan, har Socialnämnden en möjlighet att bidra till måluppfyllelse av kommunens miljömål. För att kunna ställa sådana krav krävs en ökad kunskap både avseende miljöpåverkan och avtalsrätt. Under 2019 ämnar förvaltningen därför att öka sin kompetens inom området. I samverkan med kommunens hållbarhetsstrateg planeras också aktiviteter för att öka medarbetarnas medvetenhet om nämndens miljöpåverkan och vilka åtgärder som krävs för att minska denna.

Socialförvaltningen ingår i en arbetsgrupp för implementering av kommunens miljömål som leds av kommunens hållbarhetsstrateg. Några av de prioriteringar som förvaltningen har lyft fram är ett behov av en kommungemensam resepolicy och tydlighet avseende miljökrav vid upphandling.

Måluppfyllelse kommer att mätas genom antalet aktiviteter som genomförs inom förvaltningen i syfte att öka medvetenheten kring miljöpåverkan avseende upphandling, resor och inköp.

7. Stark och balanserad tillväxt som är ekologiskt, socialt och ekonomiskt hållbar

Socialnämnden skall medverka i kommunens samhällsplanering för att belysa sociala aspekter (Se Bilaga A)

Det är nämndens mening att en socialt hållbar tillväxt också inbegriper ett brett utbud av bostäder. Tillgången till lämpliga bostäder är en ständigt aktuell fråga inom socialtjänsten.

Många som söker stöd av socialtjänsten har en bostadssituation som ibland bidrar till att försvåra för personen att ta sig ur andra sociala svårigheter. Bristen på bostäder bidrar också till höga kostnader för nämnden i de fall individen erbjuds bistånd i form av boende på vandrarhem eller genom tillfälliga andrahandsuthyrningar. Att belysa behovet av ett varierat bostadsutbud och vikten av en socialt hållbar bostadsplanering är därför ett prioriterat område för nämnden.

Måluppfyllelse kommer att mätas genom andelen yttrande som nämnden lämnat i samband med planering av nya bostäder. Socialnämnden redovisar sin bedömning av kommunens behov av bostäder utifrån socialtjänstens målgrupper i en boendeprognos (bilaga).

Strategiska styrtal

Prestationer Socialnämnden	Utfall 2017	Budget 2018	Prognos 2018	Budget 2019	Plan 2020	Plan 2021
Placeringar institution/HVB						
Volym (vård dygn/år)	4 295	4 198	4 015	4 015	4 380	4 563
Volym (placeringar årsbasis)	12,0	11,5	11,0	11,0	12,0	12,5
Totalkostnad (tkr)	8 420 tkr	8 203 tkr	7 845 tkr	7 867 tkr	8 754 tkr	9 301 tkr
Snittkostnad (kr/placering)	1 960 kr	1 954 kr	1 954 kr	1 959 kr	1 999 kr	2 039 kr
Försörjningsstöd						
Total nettokostnad (tkr)	12 326 tkr	14 500 tkr	12 000 tkr	13 000 tkr	14 000 tkr	15 000 tkr
Skyddat Boende/vård						
Total nettokostnad (tkr)	1 053 tkr	1 500 tkr	1 500 tkr	1 500 tkr	1 500 tkr	1 500 tkr
HVB-placeringar Barn						
Volym (vård dygn/år)	2 920	3 285	3 285	2 920	3 285	3 285
Volym (placeringar årsbasis)	8,0	9,0	9,0	8,0	9,0	9,0
Totalkostnad (tkr)	7 894 tkr	7 894 tkr	7 894 tkr	7 552 tkr	8 666 tkr	8 839 tkr
Snittkostnad (placering/dag)	2 703 kr	2 403 kr	2 403 kr	2 586 kr	2 638 kr	2 691 kr
Familjehemsplaceringar (totalt)						
Volym (vård dygn/år)	12 442	12 412	12 412	11 816	12 775	13 505
Volym (placeringar årsbasis)	34,1	34,0	34,0	32,4	35,0	37,0
Totalkostnad (tkr)	8 544 tkr	8 193 tkr	8 193 tkr	7 835 tkr	8 986 tkr	9 635 tkr
Snittkostnad (placering/dag)	687 kr	660 kr	660 kr	663 kr	703 kr	713 kr
Interna familjehemsplaceringar						
Volym (vård dygn/år)	11 597	11 828	11 828	11 232	12 045	12 775
Volym (placeringar årsbasis)	31,8	32,4	32,4	30,8	33,0	35,0
Totalkostnad (tkr)	6 958 tkr	7 097 tkr	7 097 tkr	6 739 tkr	7 588 tkr	8 209 tkr
Snittkostnad (placering/dag)	600 kr	600 kr	600 kr	600 kr	630 kr	643 kr
Externa familjehemsplaceringar						
Volym (vård dygn/år)	845	584	584	584	730	730
Volym (placeringar årsbasis)	2,3	1,6	1,6	1,6	2,0	2,0
Totalkostnad (tkr)	1 586 tkr	1 096 tkr	1 096 tkr	1 096 tkr	1 397 tkr	1 425 tkr
Snittkostnad (placering/dag)	1 877 kr	1 877 kr	1 877 kr	1 877 kr	1 914 kr	1 953 kr

Plan för konkurrensprövning

Socialnämndens plan för konkurrensprövning finns som bilaga till detta dokument.

(Se Bilaga B)

Program för uppföljning och insyn

Socialnämnden bedriver delar av sin verksamhet i egen regi och beställer i förekommande fall socialtjänster av privata utförare. Nämndens uppföljning av privata utförare sker enligt plan som biläggs detta dokument.

Digitaliseringsplan

Digitalisering och välfärdsteknologi

Regeringens vision är att Sverige ska vara bäst i världen på att använda digitaliseringens möjligheter. Digitaliseringen förväntas kunna bidra till konkurrenskraft, full sysselsättning samt ekonomiskt, socialt och miljömässigt hållbar utveckling. Under hösten 2018 inrättas en myndighet för digitalisering av den offentliga sektorn. Myndighetens uppdrag är att utveckla, samordna och stödja digitaliseringen av statliga myndigheter, kommuner och landsting.

Välfärdsteknik är digital teknik som gör att en person som löper risk att få en funktionsnedsättning kan behålla eller öka sin trygghet, aktivitet, delaktighet och självständighet. Digitala trygghetslarm, tillsyn via kamera och sensorer för påminnelser är exempel på välfärdsteknik.

Digitalisering och välfärdsteknologi är områden där produkter, programvaror och tjänster utvecklas snabbt. För kommuninvånarna kan utvecklingen bidra till ökad självständighet, delaktighet, tillgänglighet och trygghet. För verksamheten innebär det möjligheter till ökad effektivitet och kvalitet på tjänsterna.

Inom Socialnämndens verksamhetsområde skulle en ökad digitalisering bland annat kunna göra det möjligt för klienter att själva boka en tid med sin socialsekreterare, kunna följa sitt ärende eller göra en digital ansökning om bistånd. Under hösten 2018 påbörjas ett utvecklingsarbete för att införa automatiserad handläggning av ansökningar om ekonomiskt bistånd med hjälp av en robot. Arbetet sker i nära samverkan med kommunens IT-enhet med målet att implementera det nya arbetssättet under 2019.

Andra exempel på utveckling kan vara att erbjuda möjligheten att chatta direkt med socialtjänsten eller koppla upp sig till ett Skype-möte istället för att ta sig till socialförvaltningens lokaler. Det sistnämnda skulle också kunna användas vid uppföljning av insatser där barnet eller den vuxne får vård eller omsorg på ett boende långt ifrån Österåker.

För att kunna driva en utveckling inom området krävs ny kompetens och en sammanhållen strategi. En ekonomisk satsning kan förväntas ge stora effekter på resursanvändningen inom socialförvaltningen på sikt. Arbetet med att utveckla digitaliseringen inom förvaltningens verksamhetsområden kommer att behöva ske i nära samverkan med kommunens IT-enhet. När kommunens IT-strategi har uppdaterats kommer socialförvaltningen att, utifrån denna, att ta fram en digitaliseringsplan.

Lokaler

Delar av förvaltningen är trångbodd och det finns behov av en utökning av antalet kontorsplatser. Idag sitter delar av förvaltningen tillfälligt i andra delar av kommunhuset på grund av platsbrist i förvaltningens ordinarie lokaler. För att rymma samtlig personal har det successivt skett en förtätning av kontorsplatser i befintliga lokaler.

Ett vidare resonemang gällande Socialnämndens bedömning av kommunens behov av bostäder förs i bifogad boendeprogno.

Taxor och avgifter

	Budget 2018	Budget 2019	Förändring	
			Belopp	%
Avgift familjerådgivning				
Kostnad per rådgivningstillfälle	350	360	10	2,9%

Riktade bidrag

Typ av bidrag	Källa	Utfall 2016	Prognos 2017	Budget 2018	Budget 2019	Kommentar/Sylfte
Utvecklingsmedel för arbete mot våld i nära relationer	Socialstyrelsen	141	182	182	200	Kvalitetsutveckling mot våld i nära relationer
Ökad bemanning för bemanning BoU	Socialstyrelsen	0	480	480	600	Öka bemanning inom sociala barn och ungdomsvården
PRIO medel användning hemmasittare	SKL			700	1200	Personalförstärkning för att komma åt hemmasittare

Internkontrollplan

Id*	Kontrollmoment:	Metod:	Periodicitet**	Uppföljningsansvarig	Resultat***
CENT 1	Andel resultatmål som kan kopplas till alla inriktningsmål	Beräkning av andel	3 ggr/år	Budget- och kvalitetsenheten	
CENT 2	Andel resultatindikatorer som har en direkt koppling till resultatmålen	Beräkning av andel	3 ggr/år	Budget- och kvalitetsenheten	
CENT 3	Andel av redovisade resultat som åtföljs av en analys	Beräkning av andel	3 ggr/år	Budget- och kvalitetsenheten	
CENT 4	Andel av analyser som åtföljs av förslag till åtgärder genom förnyelse och utveckling	Beräkning av andel	3 ggr/år	Budget- och kvalitetsenheten	
CENT 5	Kundvalsnämnderna har redovisat resultat från alla utförare	Dokumentkontroll	3 ggr/år	Budget- och kvalitetsenheten	

Kontrollmomenten ovan är de generella som gäller för alla nämnder och tas fram av budget och kvalitetsenheten. Till budgeten i december kommer nämnden utöka med flera kontrollmoment.

Förändringar i förhållande till budget 2018

Verksamhetsområden	Budget 2017	Budget 2018	Budget 2019	Förändring från år 2018				Totalt
				Volmförändring	Index-uppräknning	Kostnadsminskning	Övrigt	
Bruttokostnader								
Nämnd och ledningsstab	-14 443	-13 762	-13 636	0	-275	400	0	126
Barn och ungdom	-28 043	-27 252	-27 297	0	-546	500	0	-45
Familjerätt och rekrytering	-5 069	-5 341	-5 048	0	-107	400	0	293
Stöd och behandling	-7 175	-6 699	-6 833	0	-134	0	0	-134
Vuxenstöd	-11 994	-11 625	-11 358	0	-233	500	0	267
Ekonomiskt bistånd	-25 037	-23 923	-22 828	1 500	-479	84	-10	1 095
Ungdomsmottagning	-2 339	0	0	0	0	0	0	0
Flyktingenheten	0	0	0	0	0	0	0	0
Summa	-94 100	-88 600	-87 000	1 500	-1 774	1 884	-10	1 602

Index har räknats upp med 2 %. Alla enheter behöver genomföra effektiviseringar/besparing för att budgetramen skall hållas. Nämnd och ledningsstab får ett besparingskrav på 400 tkr, Barn och ungdom behöver effektivisera med 500 tkr. Familjerätt och rekrytering får ett effektivitetskrav på 400 tkr. Vuxenstöd får ett effektivitetskrav på 500 tkr. Slutligen läggs det en volymminskning på 1 500 tkr inom ekonomiskt bistånd, där ekonomiskt bistånd sänks från 14 500 tkr till 13 000 tkr.

För flyktingar räknas index upp för både intäkter och kostnader med 2 %. Flyktingenheten har som mål att nå en budget med +/- 0 i budget. Tills vidare läggs ramen som budget för flyktingar, fortsatt arbete behövs för att försöka få budgeten i balans mellan intäkter och kostnader. Minskad volym för ensamkommande och eventuella kostnader till utbildningsförvaltningen gör att ett fortsatt budgetarbete behöver göras innan den slutgiltiga budgeten.

Socialnämndens bedömning är att förändringarna i statsbidragen innebär att socialnämndens intäkter för flyktingverksamheten inte räcker till för att täcka kostnader inom flyktingverksamheten.

Utveckling och förändring

Bostäder till nyanlända

Enligt den nya bosättningslagen som gäller från den 1 mars 2016 är en kommun ”skyldig att efter anvisning ta emot en nyanländ för bosättning i kommunen”. För 2019 har Länsstyrelsen lämnat preliminära uppgifter utifrån Migrationsverkets förslag om mottagande för Stockholms län. Det preliminära mottagandet är 86 individer för Österåkers kommun.

Att säkra tillgången till lämpliga bostäder för nyanlända är en utmaning för kommunen. Det är en fråga som Socialnämnden inte råder över men som får stor påverkan på kommunens kostnader. Förutom bostadsfrågan är också sysselsättning en viktig del av integrationsarbetet. Under de två år som man som nyanländ ingår i Arbetsförmedlingens etableringsstöd, står staten för individens huvudsakliga försörjning. Därutöver kan en del kostnader tillkomma för kommunen, då den statliga ersättningen är schabloniserad och därmed inte täcker alla kostnader. Ett exempel är hushållets bostadskostnad som kan överstiga schablonersättningen.

Många nyanlända hinner inte etablera sig på arbetsmarknaden under etableringsfasen och söker då ekonomiskt bistånd från kommunen, vilket ökar kostnaderna för Socialnämnden.

Med anledning av att kommunens mottagande av nyanlända beräknas minska under 2019 finns det en risk att kommunen får kostnader för tomhyror på grund av ett bostadsöverskott under 2019. Det är därför viktigt att en översyn görs av befintliga, och eventuella planerade bostäder, för gruppen nyanlända.

Ökning av orosanmälningar

Antalet anmälningar till Socialnämnden gällande oro för att ett barn far illa har nästan fördubblats mellan 2016 och 2018. Baserat på inflödet till och med juli 2018 visar en prognos att Socialnämnden kommer att ha tagit emot ca 2 100 anmälningar vid årets slut. Ungefär var femte orosanmälan leder till en utredning. För 2018 skulle det innebära ca 465 utredningar. Ett ökat antal utredningar leder till fler insatser, som kan utföras i egen regi eller av externa utförare. Varje insats, oavsett utförare, följs upp av nämnden.

Sammantaget innebär detta ett ökat tryck på socialförvaltningens organisation och medarbetare. Med fler barn som behöver stöd krävs ökade resurser men också effektivare arbetssätt och en flexibel organisation. Sedan 2017 finns en mottagningsgrupp inom enheten för stöd till barn och unga som handlägger inkommande orosanmälningar. Det främsta syftet med mottagningsgruppen är att anmälningarna bedöms likvärdigt och att kvaliteten förbättras.

En betydande del av anmälningarna handlar om misstänkt förekomst av våld mot barn. En orsak till ökningen kan vara att kunskapen om våld och hur våldet kan komma till uttryck har ökat i samhället. Att våldet upptäcks och kommer till nämndens kännedom är positivt eftersom det då går att erbjuda stöd och hjälp. Detta innebär samtidigt att kostnaderna för Socialnämnden kan komma att öka.

För att möta det ökade behovet utökades mottagningsgruppen under 2018 från tre till fyra medarbetare. Därtill anställdes en enhetsledare som ett operativt stöd till socialsekreterarna. Dessa tjänster omfördelade inom befintliga resurser.

Socialnämndens bedömning är att ytterligare personella resurser behövs för att säkerställa att det kraftigt ökande antalet orosanmälningar tas omhand på ett rättsäkert sätt och till skydd för barnen. Utökad risk kan finnas med nuvarande resurser. Socialnämndens mål för verksamheten är att de ökade antalet orosanmälningar ska hanteras på ett rättsäkert sätt eftersom det är så viktigt för utsatta barn. Effekten av ökningen skulle kunna bli att andra delar av arbetet får stå tillbaka, om inte orosanmälningarna i samhället minskar.

Nya lagförslag om barns rätt till skydd

I utredningen *Ett fönster av möjligheter – stärkt barnrättsperspektiv för barn i skyddat boende* (SOU 2017:112) föreslås lagändringar som kommer att påverka socialtjänstens arbete inom området för våld i nära relationer.

Bland förslagen finns att skyddat boende ska regleras i socialtjänstlagen som en boendeinsats och vara tillståndspliktig. Ett annat förslag gäller att Socialnämnden ska fatta beslut i de fall ett barn följer med en vårdnadshavare till ett skyddat boende. För att säkra barnets rätt till skolgång föreslås att, om barnet behöver byta skola till följd av vistelsen i skyddat boende, ska Socialnämnden kunna besluta om att samtycke från endast en vårdnadshavare behövs. Skulle dessa lagförslag antas av riksdagen innebär det ett utökat ansvar för Socialnämnden och möjligen ett ökat behov av resurser. Utredningen föreslår att författningsändringarna ska träda i kraft den 1 juli 2019.

Socialtjänstlagen ses över

2017 tillsattes en utredning (dir. 2017:39) med uppdrag att se över socialtjänstlagen med syfte att ”skapa en socialtjänst som bland annat sätter individen i centrum och ger människor likadana möjligheter och rättigheter.” (regeringen.se).

Under 2018 kom ett tilläggsdirektiv och i samband med detta förlängdes utredningstiden till juni 2020. Tilläggsdirektivet innehåller ett stärkt barnperspektiv som ska ses mot bakgrund av riksdagens beslut att göra barnkonventionen till lag. Regeringen menar att barnrättsperspektivet kan behöva bli tydligare i socialtjänstlagen så att insatser görs tillgängliga och anpassas för barn utifrån deras behov. Därför bör utredningen, enligt direktivet, även inhämta kunskap från övriga nordiska länder om hur de hanterat förhållandet mellan barnets rättigheter och vårdnadshavarnas bestämmanderätt i sin lagstiftning. I tilläggsdirektivet finns även ett förtydligt uppdrag avseende äldreomsorgen och socialnämndens möjligheter att delegera beslutanderätt.

I ett delbetänkande (SOU 2018:32) redovisas de bedömningar som ligger till grund för utredningens arbete. Bland annat menar man att det behövs en kombination av olika åtgärder och styrmedel för att ett förebyggande perspektiv i socialtjänsten ska bli verklighet. Vidare skriver man att former och arbetssätt för socialtjänstens medverkan i samhällsplaneringen behöver utvecklas och etableras. Utredningen menar också att det finns behov av metodutveckling och metodstöd till kommunerna, bland annat för att integrera ett förebyggande perspektiv i verksamheten, ta fram lokala kunskapsunderlag till samhällsplanering samt för samhällsekonomiska analyser.

Investeringar

Socialnämnden har ingen investeringsbudget

Bilagor

<i>Bilaga A</i>	<i>Målbilaga</i>
<i>Bilaga B</i>	<i>Plan för konkurrensprövning</i>
<i>Bilaga C</i>	<i>Plan för uppföljning av verksamhet</i>
<i>Bilaga D</i>	<i>Prestationsbaserad ersättning</i>
<i>Bilaga E</i>	<i>Boendeprognos</i>

Kommunfullmäktiges inriktningsmål	Utfall 17	Budget 18	Prognos 18	Budget 19	2020-21	Kommentarer/Åtagande
Invanorna ska uppleva en professionell service av högsta kvalitet och ett gott bemötande i all kommunal service.	89%	plus 1%	i.u.	behålla nivå		Avser helhetssyn nöjdhet (se Kolada)
	13.7%	12%	i.u.	12%		Metod: statistik från personalenheten
		minst 1	1	minst 1		
Österåker ska ha en ekonomi i balans.						Avvikelse/nettobudget
	100%	100%	100%	100%		
	ej aktuellt	ej aktuellt	50%	100%		
Österåker ska vara bästa skolkommun i länet.						
		60%	i.u.	60%		Projektperiod 2017-2019. Mäts genom uppföljning av beviljade insatser.
Österåker ska erbjuda högsta kvalitet på omsorg för äldre och personer med funktionsnedsättning.						
		70%	i.u.	70%		Ny indikator. Ska mätas gnm enkät/intervjuer
Österåker ska ha en trygg miljö.						
		75%	i.u.	75%		Ny indikator. Mäts genom intervju med klienterna. Minst 75 % ska vara nöjda och känna sig tryggare efter stöd/insats
		100%	i.u.	100%		Metod: Analys avslutsorsak vid erbjöden insats. Ny för 2019
Österåker ska utveckla ett långsiktigt hållbart samhälle där goda förutsättningar ges för mänskliga, miljö och natur att samverka.						Alternativ: Nämndens ska utveckla sitt miljöarbete i linje med kommunens miljömål.
				minst 2		Ny för 2019
Stark och balanserad tillväxt - Tillväxten skall vara ekologiskt, socialt och ekonomiskt hållbar.						
		100%	100%	100%		
		100%	100%	100%		
		100%	100%	100%		

Plan för konkurrensprövning - Socialnämnden

Verksamhet	Typ av konkurrensprövning
Hem för vård och boende:	
Barn och unga	Ramavtal enl. LOU
Missbruk	Ramavtal enl. LOU genom SKL Kommentar
Ensamkommande barn	Ramavtal enl. LOU
Konsulentstödda familjehem:	Ramavtal enl. LOU genom SKL Kommentar
Stödboende:	Entreprenad (ensamkommande barn/unga, ekb/u)
	Ramavtal enl. LOU
	Egen regi (ekb/u)
Öppenvård:	
Barn och unga	Egen regi
Missbruk	Egen regi
Anhörigstöd (missbruk):	Egen regi
Familjerådgivning:	LOV
	Egen regi
Samarbetssamtal:	Egen regi
Föräldrautbildningar:	Egen regi
Budget- och skuldrådgivning:	Egen regi
Arbetsökarverksamhet:	Egen regi
Familjehemsrekrytering:	Egen regi
Rekrytering av kontaktfamiljer och -personer:	Egen regi

Kommentar: Socialnämnden prövar löpande om verksamheten är lämplig för konkurrensprövning.

Socialnämndens uppföljning av privata utförare

Bakgrund

Kommunfullmäktige antog 2015 ett kommunövergripande program för uppföljning och insyn av verksamhet som utförs av privata utförare (KS 2015/0193).

I programmet åläggs nämnden att ta fram en uppföljnings- och utvärderingsplan för den verksamhet som på nämndens uppdrag utförs av privata utförare.

Krav på uppföljningar återfinns i lagstiftning, föreskrifter och allmänna råd samt i kommunens egna styrdokument. För upphandlade utförare utgör förfrågningsunderlag och avtal ett underlag för uppföljning och granskning.

Avgränsningar

Planen omfattar inte uppföljning av ärendehandläggningen av nämnden där beslut fattas i enskilda individärenden. Den uppföljningen regleras i nämndens internkontrollplan. Detta gäller även de verksamheter som utförs av nämndens förvaltning.

Nämnden kan ha ramavtal med flera olika utförare som kan användas om dess verksamhet bedöms vara anpassad till den enskildas behov. Uppföljning avser endast de utförare vars tjänster anlitas av nämnden.

IVO bedriver tillsyn och beslutar om tillstånd för enskilda verksamheter

Inspektionen för vård och omsorg (IVO) prövar ansökningar om tillstånd för enskilda verksamheter enligt socialtjänstlagen (SoL). IVO bedriver även tillsyn inom socialtjänsten som ska bidra till en säker vård och omsorg av god kvalitet och arbeta på ett sådant sätt som bäst gagnar vård- och omsorgstagarna. IVO har ett uppdrag att ha brukarperspektiv i tillsynen. Om inte annat följer av lag, förordning eller särskilt beslut från regeringen ska IVO utföra riskbaserad tillsyn utifrån en egen riskanalys. Det innebär att tillsynen inriktas mot de verksamheter som är mest angelägna att granska. Resultat kan bidra till lärande och utveckling i vård- och omsorgsverksamhet. På det sättet stödjer tillsynen utvecklingen av kvalitet och säkerhet i vården och omsorgen.

Socialnämndens uppföljningsansvar

Privata utförare som genom avtal utför verksamhet på nämndens uppdrag följs upp.

Det gäller:

- verksamheter upphandlad enligt lag om offentlig upphandling (LOU)
- verksamheter upphandlade enligt lag om valfrihetssystem (LOV)
- verksamheter som är direktupphandlade genom avtal

De verksamheter som omfattas är:

- ✓ hem för vård eller boende (HVB)
- ✓ stödboende
- ✓ verksamhet med konsulentstöd till familjehem och jourhem som

tar emot barn

- ✓ öppenvårdsverksamhet är vård för enskilda under begränsad del av dygnet, boende ingår inte
- ✓ familjerådgivning

Former för uppföljningsansvaret

- I samband med tecknande av nytt avtal besöks respektive utförare av familjerådgivning för verksamhetsuppföljning. Uppföljningen dokumenteras och redovisas till förvaltningsledningen. Uppgiftsskyldighet råder avseende årlig mängdstatistik avseende familjerådgivning. Denna mängdstatistik sammanställs och redovisas till Socialnämnden.
- Ramavtal som slutits i samverkan med andra kommuner eller SKL. Kommentus eller liknade följs upp gemensamt. Plan för hur och när uppföljning ska ske beslutas gemensamt av deltagande kommuner. Uppföljningen dokumenteras och redovisas till förvaltningsledningen och sammanställs i delårs- och helårsbokslut.
- Vid förekommen anledning eller då man finner lämpligt, kan besök göras i verksamheter som används. Dessa rapporteras till förvaltningsledningen och sammanställs i delårs- och helårsbokslut.
- Individuppföljningar görs en bedömning om huruvida insatsen har genomförts enligt beslut och gällande författningar, vilken bedömning som görs av den enskildes situation samt om några behov av andra insatser har identifierats vid uppföljningen.
- Årliga kontroller av giltigt tillstånd av de privata utförare som används.
- Ekonomiska kontroller av de privata utförare som används.

Individuppföljning

Även när en privat utförare svarar för genomförandet av en insats beslutad av Socialnämnden har nämnden ansvar för att den enskilde får den beviljade insatsen och att insatsen är av god kvalitet. Hur en insats ska följas upp och när bestäms i samråd med den enskilde och med utgångspunkt från vilken typ av insats det gäller och hur länge den ska pågå. Av bestämmelserna i SoL och LVU är det reglerat hur Socialnämnden ska följa vården av de barn och unga som vårdas i ett familjehem, jourhem eller hem för vård eller boende. Uppföljningen bygger både på samtal med den enskilde samt uppgifter från den som svarar för genomförandet av nämndens beslut om insats. Insatsen följs upp mot fastställda mål och den planering som har gjorts tillsammans med den enskilde. Om den enskilde anser att han eller hon inte längre får sina behov tillgodosedda genom den beslutade insatsen kan det bli aktuellt att utöka insatsen eller överväga andra lämpliga insatser. Denna individuppföljning dokumenteras i personakten.

Individuella insatser till klienter följs upp av ansvarig socialsekreterare. Om det i dessa sammanhang framkommer information från socialsekreteraren som inte

medför byte av verkställighet men som socialsekreteraren bedömer är en avvikelse från avtalet görs en ”riktad uppföljning” av de brister eller synpunkter som socialsekreteraren angett.

Ekonomisk kontroll av utförare

I samband med upphandling görs en kontroll av privata utförare gentemot Skatteverket och Bolagsverket. När första fakturan anländer till kommunens ekonomisystem och efter verkställd betalning kontrolleras att utföraren har F-skattsedel och är momsregistrerad. Upphandlinsenheten kontrollera kommunens leverantörer mot skatteverket och kronofogdemyndigheten tre gånger per år.

Kontroll av giltigt tillstånd

Innan placering på HVB, stödberoende eller annan tillståndspliktig verksamhet kontrollerar socialsekreteraren att utföraren har giltigt tillstånd från Inspektionen för vård och omsorg. Därefter görs kontrollen årligen i januari månad av de utförare som är aktuella 1 januari samma år.

Återkoppling till allmänheten - Brukarundersökningar

Socialförvaltningen genomför brukarundersökningar till enskilda som besöker Individ och familjeomsorgen på socialförvaltningen. Dessa redovisas till nämndens och en sammanställning görs i delårs- och helårsbokslut. En återkoppling av resultatet görs på kommunens hemsida.

Återkoppling till Socialnämnden

Resultatet från uppföljningar dokumenteras som arbetsmaterial och ligger till grund för redovisning i nämndens delårs- och helårsbokslut. Familjerådgivningens mängdstatistik och brukarundersökningen redovisas även separat till nämnden. Nämnden följer barns vård utanför det egna hemmet minst en gång var sjätte månad genom att ta del av den skriftliga individuella uppföljningen.

Ansvarar för uppföljningar av privata utförare och tidsplan

Till denna plan finns rutiner där det framgår vem/vilka som har ansvar för att uppföljningarna genomförs och tidsplan för dessa.

ÖSTERÅKERS KOMMUN
SOCIALNÄMNDEN
BUDGET 2019, PLAN 2020-2021

Prestationsbaserad ersättning

	Interna utförare				Externa utförare			
	Budget 2018	Budget 2019	Förändring		Budget 2018	Budget 2019	Förändring	
			Belopp	%			Belopp	%
Ersättning familjerådgivning Ersättning per rådgivningstillfälle	1 167	1 190	23	2,0%	1 202	1 226	24	2,0%

Boendeprognos 2018-2019

Kommunens ansvar för bostadsförsörjning

Kommunen ska planera för bostadsförsörjningen i den egna kommunen samt ansvara för planläggning och andra åtgärder som gör att bostäder kan byggas. Bostadsförsörjningsplan för Österåkers kommun 2016-2025 antogs av kommunfullmäktige den 17 oktober 2016.

Den 1 mars 2016 trädde den s.k. bosättningslagen i kraft, det vill säga lagen (2016:38) om mottagande av vissa nyanlända invandrare för bosättning. Den innebär att kommunerna har ansvar för att anvisa nyanlända som beviljats uppehållstillstånd bostad.

Samhällets ansvar för hemlösheten

Bristen på bostäder leder till att grupper ställs utanför den ordinarie bostadsmarknaden och att fler söker sig till socialförvaltningen för att lösa sin situation. Bristen på bostäder är inte i huvudsak en socialtjänstfråga, utan problemen med hemlöshet och utestängning från bostadsmarknaden har framför allt strukturella orsaker:

- brist på lämpliga bostäder
- hyresnivåer som hushåll med genomsnittliga eller lägre inkomster inte klarar
- krav för att godkännas som hyresgäst

Socialnämnden har en viktig uppgift när det gäller att förebygga hemlöshet och har enligt lagstiftningen ansvar för att erbjuda individer olika former av stöd. Socialförvaltningen har därför rutiner för att förebygga avhysningar. Enligt Socialstyrelsens lägesrapport 2018 är de som är utestängda från bostadsmarknaden individer:

- med en sammansatt social problematik
- med behov av olika vård- och stödinsatser
- som inte har andra problem än att de saknar en bostad

Bostadsbrist

Det är brist på bostäder i de flesta av landets kommuner. Enligt Boverkets bostadsmarknadsenkät 2018 bedömer 243 kommuner, varav Österåker är en av dem, att det råder underskott på bostäder på marknaden. Situationen bedöms som ansträngd för grupper som är nya på bostadsmarknaden, unga, nyanlända och äldre som vill flytta till en mer tillgänglig bostad.

Hemlösheten i Österåkers kommun

Socialstyrelsen har gjort en nationell kartläggning angående hemlöshet under vecka 14, 2017. De fyra hemlöshetssituationerna ingår i Socialstyrelsens definition av hemlöshet. Socialstyrelsen beräknar att antalet hemlösa i Österåkers kommun var 16,4 per 10 000 invånare under vecka 14, 2017. Österåkers kommun rapporterade följande:

1. Akut hemlöshet – inget antal rapporterades.
2. Institutionsvistelse och stödboende, personen som ska flytta därifrån inom tre månader efter mätveckan, men har inte någon egen bostad ordnad inför flytten eller utskrivningen – 30 individer rapporterades.
3. Långsiktiga boendelösningar, personen bor i en av Socialförvaltningens ordnad boendelösningar – 22 individer rapporterades
4. Eget ordnat kortsiktigt boende, personen bor tillfälligt och kontraktslöst - inget antal rapporterades.

Bostadsföretag/hyresvärdar

Armada Bostäder AB ägs till 100 % av kommunen och har ca 1 500 lägenheter som förmedlas via deras bostadskö. Allmänna krav för att bli godkänd som hyresgäst är: 18 år, en bruttoinkomst på tre gånger hyran och att man är utan betalningsförläggande hos Kronofogeden. Armada lämnar information om att kötiden är upp till fem år, dyrare hyresrätter har kortare kötid. Under första halvåret 2018 förmedlades fyra till tio lägenheter per månad. Det har under året varit cirka 4 500 personer i kön.

Det finns ytterligare två hyresvärdar som förvaltar hyreslägenheter i kommunen; Akelius och Aptare. Fastighetsbolaget Wallenstam har påbörjat en nyproduktion av 400 hyresrätter med ett till tre rum och kök. De krav som redovisas ovan för att bli godkänd som hyresgäst är även brukligt hos övriga hyresvärdar.

Nyproduktionen är i regel dyr och personer med genomsnittliga eller lägre inkomster har svårt att klara dessa hyror.

Det finns inga aktuella överenskommelser om samverkan mellan Socialnämnden och bostadsföretag i enskilda ärenden eller på övergripande nivå. Österåkers kommun kan teckna hyresavtal med Wallenstam för lägenheter i Norrgårdshöjden och Söra om maximalt 5-10% av det totala beståndet.

Socialnämndens roll som hyresvärd på den sekundära bostadsmarknaden

Socialnämnden har fått en roll som hyresvärd på den s.k. sekundära bostadsmarknaden, och hade den 30 juni 170 bostäder att förmedla. Dessa bostäder har hyrts ut med andrahandskontrakt till individer som av olika anledningar inte blir godkända som hyresgäster på den ordinarie bostadsmarknaden. I denna grupp ingår nyanlända och individer:

- med en sammansatt social problematik
- med behov av olika vård- och stödinsatser
- personer som inte har andra problem än att de saknar en bostad

När Socialnämnden blir en aktör på den ”sekundära bostadsmarknaden” innebär det att resurser läggs på något som inte primärt är socialtjänstens ansvar eller kompetensområde. Utöver andrahandskontrakt kan Socialnämnden få lösa akuta situationer och använda andra tillfälliga boendelösningar, t ex hotell och vandrarhem. Det är inte en hållbar lösning varken för individen eller för Socialnämnden som även kan få dyra kostnader.

Nyanlända och ensamkommande barn

Kommunerna har ansvar för att ta emot och ordna bostäder för nyanlända som beviljats uppehållstillstånd enligt bostättningslagen. Syftet med lagen är att nyanlända snabbare ska tas emot för bostättning i en kommun och påbörja sin etablering på arbetsmarknaden och i samhället. Migrationsprognoser är komplexa och präglas av osäkerhet. Eftersom förhållandena snabbt kan förändras består Migrationsverkets prognos över antalet asylsökande av ett intervall, oftast med tre olika scenarion: ett högre och ett lägre scenario samt ett planeringsantagande. Det senare ligger till grund för prognosens analyser och ekonomiska beräkningar.

Anvisningsantalet för Österåkers kommun för 2018 är 150 individer, fördelningen är gjord utifrån planeringsantagandet på 23 000 individer. På regeringens uppdrag tar Migrationsverket fram ett förslag på hur många nyanlända som kommer att omfattas av anvisning till länen under 2019 (länstal). Utifrån detta förslag har Länsstyrelsen gjort en preliminär fördelning bland länets kommuner. Det preliminära mottagandet för Österåkers kommun är 86 individer.

Behovet av bostäder för gruppen påverkas av följande orsaker:

- antalet anvisningar
- antalet hushåll
- hushållsstorlek
- rörligheten i form av flyttningar inom gruppen

Ovanstående innebär att prognosen av bostadsbehovet blir osäker.

Antalet ensamkommande barn (under 18 år) i mottagningen bedöms av Migrationsverket att fortsätta minska. 1 400 individer beräknas vara inskrivna vid 2018 slut för att sedan fortsätta ligga kvar på ungefär samma antal inskrivna genomsnitt under 2019 och framåt. För Österåkers kommun innebär detta ca sju barn per år.

Behovet av bostäder för Socialnämnden

Inom ramen för kommunens bostadsförsörjningsansvar ska bostadsbehovet tillgodoses för de personer för vilka kommunen har ett särskilt ansvar. Det ska ske genom förmedling av lägenheter till Socialnämnden utifrån nämndens bedömda behov.

I en dom av Högsta Förvaltningsdomstolen finns en definition av vilka personer som kan betraktas som en socialt utsatt grupp. Dessa personer kan ha rätt till en bostad med stöd av socialtjänstlagen varför det finns ett behov av lägenheter för denna grupp. Ett uppskattat behov är två lägenheter per år.

Utifrån det preliminära kommuntalet avseende anvisningar av nyanländ, 86 individer (1,85 % av länstalet) bedöms bostadsbehovet för nyanlända under 2019 kunna tillgodoses med nuvarande tillgängliga och planerade bostäder. Behovet bedöms vara tillgodosett under 2018. Under förutsättning att avflyttningar sker i takt med att etableringstiden upphör, två år, bör kommunen klara mottagandet under kommande år.

Behovet av bostäder med stöd av socialtjänstlagen	2/år
Behovet av bostäder med stöd av bostättningslagen	0*

*Behovet av bostäder för gruppen påverkas av olika orsaker:

- antalet anvisningar
- antalet hushåll
- hushållsstorlek
- rörligheten i form av flyttningar inom gruppen
- konsekvenserna av Socialnämndens uppsägningar i samband med etableringstidens slut
- handläggningstid för avhysning hos Kronofogden
- bostadsmarknaden, tillgången på bostäder och kötid samt inkomstkrav på hyresgästen
- ny aktör inom Österåkers kommun tillkommer under 2019, Wallenstam, hur påverkas marknaden av denna etablering?

Dessa orsaker innebär att prognosen av bostadsbehovet för gruppen nyanlända blir osäker. Länsstyrelsens preliminära anvisningsantal för Österåkers kommun 2019 är 86 individer, vilket är lägre än innevarande år (150 individer). Om anvisningarna är familjer om fem personer så kan man utgå från att det är ca 17 hushåll som anvisas under 2019. Om de som avslutar etableringen under 2018 och början av 2019 avflyttar frigörs bostäder för ensamhushåll och för större hushåll. Österåkers kommun bedöms klara mottagandet med nuvarande bostadsresurser.

För att på ett mer långsiktigt sätt lösa hemlöshet och utestängning från bostadsmarknaden krävs det att staten, kommuner, landsting och regioner, fastighetsägare/hyresvärdar och byggbranschen ser på bostadsförsörjningen med en helhetssyn. Bostäder för alla bör vara en självklar del av ett socialt hållbart samhälle.